

Maandag 7 april

Themadag Verharding & Infra

11.00 – 12.00

Regel die Burgerinitiatieven, over maatschappelijke initiatieven in de openbare ruimte

Van wie is de openbare ruimte? Traditioneel mogen bewoners meepraten en eenvoudig beheerwerk doen, als de gemeente de voorwaarden bepaalt. Maar die tijd lijkt voorbij, als we kijken naar de enorme groei van burgerinitiatieven in de openbare ruimte. Wat betekent dat voor gemeenten? Hoe gaan zij hiermee om? Wat zijn overwegingen om zelfbeheer toe te staan en waar liggen risico's? Speelt aansprakelijkheid, schade en claims een rol? Het Ministerie van Binnenlandse Zaken deed hier onderzoek naar. Neem kennis van de resultaten en debatteer mee over al die zelfwerkzaamheid in de openbare ruimte.

Stellingen

1. Bewoners kunnen prima zelf aan de slag in de openbare ruimte, daar hebben ze de gemeente niet voor nodig.
2. Ik ken geen groene burgerinitiatieven die zich houden aan het gemeentelijk beeldkwaliteitsplan.
3. Alles mogen die bewoners doen, als ze maar niet de grond in gaan, niet aan de bomen zitten, geen wegonderhoud of -inrichting doen, geen speeltoestellen beheren (enzovoort, enzovoort)
4. Voor de mensen met kennis van infra en ondergrond zijn burgers net gras - pas als je het weghaalt kun je ongestoord aan het werk.

Inleiding en debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

13.00 – 14.00

Casus Venray - Zelfsturingsplan Grootdorp Merselo

In Merselo, Venray werken inwoners daadwerkelijk mee met de uitvoering van een herinrichting van een straat. Het is het eerste zelfsturingsproject voor de gemeente Venray en dat is nieuw voor de gemeente, maar ook voor het dorp zelf. Want het gaat niet alleen over de kleur van de klinkers, maar ook over de vraag hoe de zelfwerkzaamheden ingepast worden in het werk van de aannemer. Leer van de ervaringen van de gemeente, de dorpsraad en de aannemer in de casus Zelfsturingsplan Grootdorp Merselo.

Stellingen:

1. Bewoners moeten helemaal niet aan de slag gaan met het straatwerk, dat kunnen alleen vakbekwame aannemers.
2. Als het om projectgeld gaat, zijn bewoners veel zuiniger dan gemeenten.
3. Die samenwerking tussen gemeente, dorpsraad en aannemer kan natuurlijk alleen in Venray.
4. Alleen al de afstemming tussen de planning van het dorp en die van de aannemer betekent dat het lang duurt voordat de herstructurering klaar is.

Inleiders: Sven Niewerth (procesbegeleider Zelfstuuringsplan Groot Merselo, gemeente Venray) en Theo Zegers (voorzitter dorpsraad Merselo)

Debat door: Mark Verhijde & Maarten Bosman

14.00 – 15.00

Praktijkervaringen met Publicatie nr 324 van de CROW, Verantwoord aanbrengen elementverhardingen

Een debatsessie met Ludolf Schouten van het CROW en Koos Dooremalen, Adviseur Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam, een gemeente die mede aan de wieg heeft gestaan van de mechanisatie van het bestratingsproces. Rotterdam spant zich al jaren in voor een intern bestendig beleid op dit gebied en stimuleert aannemers om de mechanisatie door te voeren in hun bedrijfsvoeringsprocessen.

Begin 2000 kwamen bij CROW de eerste vragen op het gebied van mechanisatie verwerking van elementenverhardingen binnen. Is het mechanisch gelegde straatwerk kwalitatief wel voldoende? Mag ik straten onder de hamer voorschrijven in een bestek? De vragen van het eerste uur zijn we al lang voorbij, de uitdagingen voor nu zijn door ontwikkeling van techniek en praktijk naar een efficiënte vraag gestuurde praktijk.

Stellingen:

1. Ontwerp - De afwegingen, keuzes en uitvoering van mechanisch aanbrengen van elementenverhardingen is te omslachtig en ingewikkeld voor de huidige spelers in de markt.
2. Financieel – Binnen de huidige marktordening en –samenwerking worden bestaande technieken en toekomstige innovaties zo geremd dat mechanische verwerking een uitzondering zal zijn.
3. Technisch – De huidige stand van techniek kent zo veel beperkingen en is daardoor maar zo beperkt toepasbaar dat mechanische verwerking meer een ‘bedrijfshobby’ is dan een vast en betrouwbaar uitgangspunt in de bedrijfsvoering.
4. Arbeidsomstandigheden – door hogere producties, zware/eentonige werkzaamheden rond machines en door een gebrekkig ergonomisch ontwerp van machines is er nog niets verbeterd voor de stratenmaker

Inleider(s): Ludolf Schouten (CROW) en Kees Dooremalen (gemeente Rotterdam)

Debat door: Ludolf Schouten

Dinsdag

Themadag Groen

11.00 – 12.00

Overheidsparticipatie vs. burgerinitiatieven

Hoe ziet de Participatiesamenleving eruit? Harro Verhoeven (CROW) geeft een update van het BZK project waarbij vooral de faciliterende gemeente centraal staat. Rachel Eerhart (GroenDichterbij) laat zien wat de actieve bewoners daarvan verwachten.

Stellingen:

1. Bewoners zouden meer kennis moeten hebben over de risico's en aansprakelijkheid als ze iets in de openbare ruimte gaan doen.
2. Participatie helpt ambtenaren om hun doelstellingen te verbinden aan de doelstellingen van collega's in andere sectoren.
3. Participatie maakt je werkproces complexer.
4. Ambtenaren moeten zich meer inspannen om de diverse beweegredenen en sociale beweging in een groen buurtproject te begrijpen.
5. Gemeenten moeten een visie ontwikkelen op hoe zij participatie in het groen in minder initiatiefrijke wijken willen stimuleren.

Inleider(s): Rachel Eerhart (GroenDichterbij) en Harro Verhoeven (CROW)

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

13.00 – 14.00

Casus Den Helder – Buurtbeheerbedrijf Sluisdijk

Bewoners nemen het voortouw in het groenbeheer in de buurt. Dat verbetert de directe woonomgeving en zorgt voor duurzame sociale verbanden. Het Buurtbeheerbedrijf Sluisdijk in de binnenstad van Den Helder heeft hier als burgerinitiatief jarenlange ervaring mee. Wat zijn de tips en trucs om kwaliteit te leveren in de openbare ruimte? Hoe zien de prestatieafspraken die het Buurtbeheerbedrijf met de gemeente maakt eruit? Hoe worden de buurtbewoners betrokken en geïnstrueerd om op een veilige manier het werk op straat te doen? Leer van de ervaringen uit Den Helder en debatteer mee.

Stellingen:

1. Den Helder is spekkoper, want de bewoners en vrijwilligers doen nu deze gemeentelijke werkzaamheden.
2. Mooi dat er een buurtbeheerbedrijf is, maar kennis van groenzaken hebben ze natuurlijk niet.
3. Zoiets werkt alleen in Den Helder, maar is niet mogelijk in mijn gemeente.
4. Echte groenbedrijven worden uitgesloten door de gemeente, dus het Buurtbeheerbedrijf is regelrechte concurrentievervalsing.

Inleider: Andries Pruiksma (coördinator BBB Sluisdijk, raadslid PvdA-fractie Den Helder)

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

14.00- 15.00

Duurzame wijk en Burgerparticipatie: Casus EnergiesprongMontferland

NL Greenlabel en Royal HaskoningDHV werkten samen met gemeente, ondernemers, ontwikkelaars en bewoners aan een uniek duurzaamheidsproject:

EnergiesprongMontferland. Alle betrokkenen bij het sociale woningbouw project Plantsoensingel Noord in 's- Heerenbergh stonden voor een grote opgave: het hele bouwproject, inclusief de gehele openbare en particuliere buitenruimte, moesten integraal meetbaar duurzaam, comfortabel én energieneutraal worden. Alles werd in samenspraak met bewoners gerealiseerd.

Stellingen

1. Duurzaamheid, groen en participatie leveren 100% aantoonbaar geld op.
2. Plannen van onderaf missen de kennis en continuïteit om op de lange termijn succesvol te zijn.
3. Door burgers verantwoordelijkheid te geven accepteren zij plannen waar ze anders misschien niet achter hadden gestaan.

Inleider(s): Nico Wissing, oprichter NL Greenlabel en Arjan ter Bogt, directeur Woningstichting Bergh.

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

Woensdag 9 april

Themadag Licht

11.00 – 12.00

Burgerparticipatie is dat een trend? Welke vormen zijn er en hoe werkt dat in de praktijk?

Collectief belang en individueel belang groeien naar elkaar toe. We zijn op zoek naar de veranderende rol van de gemeente in het scenario dat bewoners steeds meer eigenaar worden van de openbare ruimte en verlichting. Wie is er verantwoordelijk over (een deel van) het publieke domein en wie bepaald wat er wordt gemaakt of wordt aangepast aan de openbare verlichting zijn vragen die bij participatie moeten worden beantwoord.

Heleen Liefink van Licht en Donker Advies vertelt de mogelijkheden en variaties van participatie bij openbare verlichtingsprojecten en Rients Turkstra van de gemeente Hoogeveen vertelt welke vorm zij hebben toegepast en wat het tot op heden heeft opgeleverd.

Stellingen:

1. Burgers lopen alleen warm voor burgerparticipatie als ze ontevreden zijn over de openbare ruimte
2. Participatie kost altijd geld
3. Participatie stopt als een project is afgelopen
4. Echte participatie wordt geïnitieerd vanuit de burger zelf en niet vanuit de gemeente
5. Participatie moet verplicht gesteld worden

Inleider(s): Heleen Liefink (Licht en Donker Advies) en Rients Turkstra (gemeente Hoogeveen)

Debat door: Daaf de Kok

13.00 – 14.00

Kwaliteit-kosten-innovaties: Wat is in de toekomst nog betaalbare, beheersbare kwaliteit en welke rol hebben innovatieve lichttechnieken om deze kwaliteit te halen en te waarborgen?

Standaardisatie is momenteel een belangrijk uitgangspunt voor een beheersbare OVL. Door technieken als 3D printing en de modulaire mogelijkheden van de led-modules worden productprocessen anders: grote series zijn geen eis meer voor prijs en kwaliteit. Modulaire producten bieden nieuwe kansen voor beheersbaar maatwerk voor de lange termijn. Dit zal leiden tot grote verandering in het denken over kwaliteit in de openbare verlichting, de benodigde data om beheer overzichtelijk te houden en de eisen aan de kennis en kunde van een beheerder en regievoerder. We zoeken de vragen die gesteld moeten worden om de innovaties op alle vlakken een toegevoegde waarde te laten zijn.

Stellingen:

1. De beheerder OVL kan minder solistisch omgaan met de inzet van financiële middelen voor de vervanging.
2. De burgemeester heeft een belangrijke rol bij het handhaven van minimale kwaliteit verlichting.
3. Pas geen innovaties toe met geen of beperkte meerwaarde.
4. Wijze van financiering meerkosten ledverlichting maakt voor de besluitvorming veel uit

Inleider(s): Martin Springer (gemeente Arnhem) ism Arthur Klink (gemeente Utrecht) en Johan Jonker (gemeente Dordrecht)

Debat door: Daaf de Kok

14.00 – 15.00

Wat is in de toekomst de rol en functie van gemeenten en wat is benodigde vakkennis van licht en het toekomstige OVL proces?

Welke kennis moet een beheerder of regievoerder van de gemeente hebben om nu en in de toekomst goede regie te voeren op de openbare verlichting? De led als digitale lichtbron vergt een nieuwe manier van denken over licht: voor alle spelers in de keten. Om de goede vragen te stellen over de kwaliteit die je nodig hebt, welke mogelijkheden beschikbaar zijn en of je ook daadwerkelijk krijgt waar je om hebt gevraagd, is er kennis nodig of huur je die in? Er is behoefte aan deze kennis en behoefte aan aanwas van jonge mensen die met hun actuele kennis de huidige markt kunnen oprispen. Waar krijgen we deze kennis en deze mensen?

Stellingen:

1. Bewoners en ondernemers bepalen in de toekomst de kwaliteit van de openbare verlichting
2. Bij de overheid moet altijd vakkennis aanwezig blijven om de continuïteit en kwaliteit te borgen
3. Marktpartijen weten niets van de omgeving, politieke speerpunten en bewonersbelangen
4. In de toekomst zal de taak en de rol van de beheerder volledig anders zijn en daar zijn mensen met andere achtergrond en denkwijze voor nodig.

Inleider(s): Marcel Krikke (gemeente Amsterdam)

Debat door: Daaf de Kok

Donderdag

Themadag Ontwerp, Inrichting en Spelen

11.00 – 12.00

Casus Utrecht - Schatkamer Domplein

Onder het Domplein in Utrecht ligt misschien wel het best bewaarde geheim van de stad, namelijk archeologische resten van bijna 2000 jaar geschiedenis. Jaren was het onbespreekbaar om deze schatten zichtbaar te maken. Volgens instanties is het in situ behouden beter dan het aan een breed publiek zichtbaar en tastbaar maken van die schatkamer. Initiatiefnemer Theo van Wijk vindt van niet. Met een verleidelijk verhaal geeft hij de schat aan de stad. Daarbij zijn investeerders gevonden om de overheid te compenseren voor kosten en “verkoopt” hij iedere m2 Domplein waarmee je vriend wordt van het burgerinitiatief. Het resultaat is een grote schatkamerkelder onder het Domplein. Ook de inrichting van het plein hoort bij het initiatief, de gemeente lijkt volgend te zijn. Leer van deze casus en debatteer mee in deze werksessie.

Stellingen:

1. De buitenruimte is van de gemeente, Utrecht schiet te kort in haar gemeentelijk rol.
2. Natuurlijk moet dit kunnen, het Domplein is van ons allemaal.
3. We moeten zorgvuldig omgaan met archeologische regels, die zijn er niet voor niets.
4. Dit kan alleen met lef! Maar wie is er aansprakelijk als de boel instort!

Inleider: Theo van Wijk, Initiatief Domplein www.schatkamerdomplein.nl

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

13.00 -14.00

Casus Helmond en Almere - Wachtlandschappen Suytkade en Almere Poort / Nobelhorst

Wachtlandschappen of pauzelanden leveren een aantoonbare bijdrage aan de stedelijke kwaliteit. In Helmond is er ruimte voor groene burgerinitiatieven ontstaan door het stagneren van de herontwikkeling van het voormalige bedrijventerrein Suytkade. Functioneel groen blijkt programma, gebied en mensen te binden, waardoor er een onderstroom van betrokkenheid en doe-krachten ontstaat. Plotseling is de Suytkade een "meltingpot" van burgers, studenten, ondernemers en enthousiastelingen geworden en daarmee erg aantrekkelijk geworden voor de latere gebiedsontwikkeling. Ook in Almere is de inzet van groen een gouden greep. Leer van de opgedane ervaringen en discussieer mee over de kracht van groen in wachtlandschappen.

Stellingen

1. Tijdelijke initiatieven zijn prima, want als de markt weer aantrekt eindigen die activiteiten ook weer.
2. Groene investeringen zijn alleen nuttig voor de middellange en lange termijn, dat is niets voor tijdelijke locaties.

3. Goed dat het woningbouwprogramma in Helmond stagneert, alleen zo kunnen tijdelijke initiatieven een kans krijgen.
4. Wachtlandschappen voegen niets toe aan de ontwikkeling van de stad, het is juist jammer dat de bouwstroom niet gewoon kan doorgaan.

Inleiders: Atto Harsta (Aldus Bouwinnovatie)

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman

14.00 – 15.00

Casus Enschede – De Unieke Brink

Groen als identiteitsdrager en als bindend element voor ontmoeting. Voor het Wijkontwikkelingsplan Kultuurstraat Wesselerbrink in Enschede is in 2005 begonnen met het herinrichten van alle zestig hofjes (brinken) in de wijk. Het doel is om iedere brink uniek te maken. Hoe organiseer je dan de bewonersinbreng? Wat vraagt dat van het gemeentelijk apparaat? Waarom besluit woningcorporatie Domijn om de Unieke Brink als project over te nemen? Hoe ziet het er nu uit en werkt het echt? Leer van dit participatieproject in de openbare ruimte en doe mee met het debat.

Stellingen:

1. Bewoners weten precies wat zij willen in hun gemeenschappelijk voortuin.
2. Herinrichten van de openbare ruimte zoals bij de Unieke Brink kan alleen met een forse zak met geld.
3. Ontwerpen is een vak, bewoners moeten zich daar niet mee bemoeien.
4. Unieke Brinken maken klinkt mooi, maar wie gaat dat allemaal onderhouden?

Inleiders: Ramon Postma (Odin Landschap) en Mark Verhijde

Debat door: Mark Verhijde en Maarten Bosman